

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/42/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8713214656
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8713214656.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Moniky Juskovej a JUDr. Eduarda Valenčina, v spore žalobcu A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., D. – E. XXXX/XX, právne zastúpený JUDr. Peter Ďuriš, advokát, s.r.o., Sadová 3507/12, 058 01 Poprad, IČO: 47 239 468, proti žalovaným: 1) C. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., G. XXXX/XX, zastúpený splnomocnenou zástupkyňou žalovanou v 2), 2) H. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., G. XXXX/XX, zastúpená Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., Námestie svätého Egídia 40/93, 058 01 Poprad, IČO: 44 250 029, 3) G. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., G. XXXX/XX, zastúpený: Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., Námestie svätého Egídia 40/93, 058 01 Poprad, IČO: 44 250 029, 4a) G. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., G. XXXX/XX, C. – F. F., 4b) F. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXXX/XX, C. – F. F. o neoprávnený zásah do vlastníctva, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 15C/40/2013 – 352 zo dňa 20.10.2021 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok vo výroku II., v časti výroku III. vo vzťahu k žalovaným 3 a 4, vo výroku IV.

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku I., v časti výroku III. vo vzťahu k žalovaným v 1 a 2 a vo výroku V.

P r i z n á v a žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovaným v 1. a 2. rade zodpovedným spoločne a nerozdielne v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady ako aj o výške náhrady trov konania pred prvoinštančným súdom rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovaným v 3. a 4a), 4b) rade n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd rozhodol takto:

I. Žalovaní 1/ C. F. a 2/ H. F. sú povinní vydať žalobcovi A. B. pozemok parcelné číslo XXXX/X o výmere 306 m² - orná pôda zapísaný na LV č. XXXX pre obec C., k. ú. F. F., vedený na Okresnom úrade Poprad, odbore katastrálnom, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalovaní 3/ G. F. a 4/ G. F. sú povinní vydať žalobcovi A. B. pozemok parcelné číslo XXXX/X o výmere 231 m² - orná pôda zapísaný na LV č. XXXX pre obec C., k. ú. F. F., vedený na Okresnom úrade Poprad, odbore katastrálnom, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Žalovaní 1/ C. F., 2/ H. F., 3/ G. F. a 4/ G. F. sú povinní na svoj náklad odstrániť plot spojený so zemou pevným betónovým základom s oceľovými rúrkami upevnenými pozdĺžnymi železnými plechmi na hranici medzi parcelou č. XXXX/X a parcelou č. XXXX/X po celej dĺžke označený v rozsahu bodov 26-735 až 26-637 čiernou priamkou podľa vytyčovacieho náčrtu vypracovaného znalcom z odboru geodézie a kartografie Ing. Ladislavom Tichým, číslo plánu 15C 40/2013-112 zo dňa 24.04.2017, ktorých

vlastníctvo má žalobca A. B. zapísané na LV č. XXXX pre obec C., k. ú. F. F., vedený na Okresnom úrade Poprad, odbore katastrálnom, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

IV. Konanie v časti o uloženie povinnosti žalovaným 1/ a 2/ odstrániť plot spojený so zemou pevným betónovým základom z parcely č. XXXX/X, zapísanej Okresným úradom Poprad, katastrálnym odborom na LV č. XXXX, obec C., k. ú. F. F., a v časti o uloženie povinnosti žalovaným 3/ a 4/ odstrániť plot spojený so zemou pevným betónovým základom z parcely č. XXXX/X, zapísanej Okresným úradom Poprad, katastrálnym odborom na LV č. XXXX, obec C., k. ú. F. F., zastavuje.

V. Žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ až 4/ vo výške 100%.

Prvoinštančný súd tak rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovaným v 1) a 2) rade vydať pozemok, ktorý presne špecifikoval v žalobe a odstrániť oplotenie na tomto pozemku. Žalobca v žalobe uviedol, že nehnuteľnosť zdedil po svojich právnych predchodcoch, títo boli jej vlastníkami a vlastníkom sa stal po dedičskom rozhodnutí aj on.

2. Pôvodne sa žalobca domáhal svojich nárokov rovnako voči žalovaným v 1) a 2) rade a aj voči žalovaným v 3) a 4) rade. Prvým rozsudkom v prejednávanej veci č.k. 15C/40/2013 – 235 zo dňa 23.01.2018 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č.k. 15C/40/2013 – 267 zo dňa 12.07.2019 prvoinštančný súd o nároku žalobcu rozhodol a to samostatným výrokom voči žalovaným v 1) a 2) rade a samostatným výrokom voči žalovaným v 3) a 4) rade, uložil žalovaným vydať žiadané nehnuteľnosti žalobcovi.

Ďalšími výrokmi prvoinštančný súd voči žalovaným v 1) a 2) rade a voči žalovaným v 3) a 4) rade nariadil žalovaným odstrániť plot, ktorý je postavený na uvedených nehnuteľnostiach, ktoré majú žalovaní vydať s tým, že v časti, kde žalovaní v 1) a 2) a žalovaní v 3) a 4) rade majú odstrániť plot spojený so zemou pevnými betonovými základmi z parc. č. XXXX/X, zapísanej na LV č. XXXX a z parc. č. XXXX/X, zapísanej na LV č. XXXX, bolo konanie pre späťvzatie žaloby zastavené.

Proti tomuto prvému rozsudku prvoinštančného súdu bolo podané odvolanie ale len žalovanými v 1) a 2) rade do vyhovujúcich výrokov. Žalovaní výrok o zastavení konania nenapadli.

Žalovaní v 3) a 4) rade sa proti rozsudku neodvolali a odvolaním nenapadli žiaden výrok, ktorým im bola uložená akákoľvek povinnosť. Preto tak, ako to konštatoval už odvolací súd v uznesení č.k. 17Co/104/2019 – 283 zo dňa 29.09.2020, v tejto časti sa stáva rozsudok voči žalovaným v 3) a 4) rade, a to rozsudok 15C/40/2013 – 235 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č.k. 15C/40/2013 – 267, právoplatným.

Právoplatným sa stal aj dopĺňací rozsudok voči žalovaným v 1) a 2) rade.

3. Predmetom ďalšieho konania pred prvoinštančným súdom bolo už len skúmanie uplatneného nároku žalobcu voči žalovaným v 1) a 2) rade, a to nároku na vydanie pozemku parc. č. XXXX/X o výmere 306 m² – orná pôda zapísaná na LV č. XXXX, k.ú. F. F. a odstránenie plota spojeného so zemou pevným betónovým základom s oceľovými rúrkami upevnenými pozdĺžnymi železnými plechmi na hranici medzi parcelou č. XXXX/X po celej dĺžke označený v rozsahu bodov 26 – 735 až 26 – 637 čiernou priamkou podľa vytyčovacieho návrhu vypracovaného znalcom z odboru geodézie a kartografie I. A. J., č. plánu 15C/40/2013 – 112 zo dňa 24.04.2017, ktorých vlastníctvo má žalobca A. B. zapísané na LV č. XXXX pre obec C., k.ú. F. F., vedený na Okresnom úrade Poprad, odbore katastrálnom, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

Nerohodnuté ostali trovy konania, pretože tento výrok bol odvolacím súdom aj v vzťahu k žalovaným 1), 2) zrušený.

4. Prvoinštančný súd po zrušení veci odvolacím súdom sám konštatoval, že uplatňovaný nárok bude predmetom konania len vo vzťahu k žalovaným v 1) a 2) rade. Prvoinštančný súd vychádzal zo znaleckého posudku Ing. Tichého č. 1/2016, podľa ktorého vydaním výmeru o vlastníctve pôdy v roku 1948 podľa nariadenia č. 104/1945 Zb. pozemok, a to časť katastrálnej parcely č. XXX o výmere 2425 m², prešla do vlastníctva K. B., nar. XX.XX.XXXX v polovici a druhá polovica do vlastníctva L. B., nar. XX.XX.XXXX v polovici. Výmer o vlastníctvo pôdy bol zapísaný do katastra až v roku 2001 (ROEP). Medzičasom K. B. a L. B. zomreli, dedičstvo po poručiteľoch vo vzťahu k prídelovým nehnuteľnostiam uvedeným vo výmere o vlastníctve pôdy prevzal žalobca. Znalec na svojom znaleckom posudku zotrval aj počas výsluchu pred prvoinštančným súdom.

Ďalej prvoinštančný súd zistil, že žalovaní v 1) a 2) rade pre účely výstavby rodinného domu získali do osobného užívania pozemok parc. č. XXX/X, k.ú. F. F. vo výmere 498 m².

Prvoinštančný súd skúmal naliehavý právny záujem podľa § 137 písm. c) CSP a zistil, že na strane žalobcu je daný.

Súd vec právne posúdil podľa § 150 CSP a vychádzal z ustanovenia § 126 ods. 1 OZ, § 132 ods. 1 OZ, § 134 ods. 1, 3 OZ. Dospel k záveru, že pokiaľ žalovaní v priebehu konania predložili súdu doklad JRD Spišská Sobota zo dňa 26.11.1962 o potvrdení, že poľnohospodárska pôda o výmere 0,625 ha bola v roku 1955 začlenená do JRD na spoločné obrábanie, tento dôkaz nepovažoval za dôkaz, podľa ktorého by právny predchodcovia žalobcov stratili vlastnícke právo k uvedeným nehnuteľnostiam získaným na základe výmeru o vlastníctve pôdy.

To, že žalovaní vedeli, že neužívajú vlastnú nehnuteľnosť, svedčí aj vyjadrenie Okresnej poľnohospodárskej správy zo dňa 21.08.1984, podľa ktorého na základe žiadosti žalovaných na využívanie poľnohospodárskej pôdy pre záhradkárske účely parcela, ktorá je predmetom sporu predstavuje „preluku“ poľnohospodárskej pôdy, ktorá z dôvodu jestvujúcej výstavby z obidvoch strán je pre poľnohospodárske využívanie z dôvodu neprístupnosti mechanizačnými prostriedkami nevhodná. Preto táto parcela bola využívaná na záhradkárske účely po hranicu obhospodarovanej ornej pôdy, ktorej užívateľom je JRD Poprad. JRD Poprad zaujal kladné stanovisko k tomu, aby táto preluka bola užívaná na záhradkárske účely.

Prvoinštančný súd dospel k záveru, že žalovaní nemohli vydržať uvedenú nehnuteľnosť, pretože boli len jej užívateľmi. Neboli oprávnení na výkon vlastníckeho práva. Žalovaní nehnuteľnosť nevydržali, neboli so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že sú vlastníkom tohto pozemku. To, že nehnuteľnosť je konfiškátom a okolnosť, že žalovaní nie sú jej vlastníkom podľa prvoinštančného súdu má svedčiť aj samotné vyjadrenie žalovaných, že sa zaujímali o možnosť odkúpiť tento pozemok.

Pokiaľ sa žalovaní bránili aj okolnosťou, že sa nebohý K. B. a nebohá L. B. vzdali pridelených parciel a vzdali sa v prospech socialistického sektora v roku 1955 tým, že pôda bola začlenená do honov JRD, prvoinštančný súd toto nepovažoval za dôkaz toho, že žalobca nie je aktívne vecne legitimovaným v spore. Naopak, nebolo jednoznačne preukázané o aký prejav vôle právnych predchodcov žalobcu sa jednalo. Štát nemohol byť vlastníkom takýchto pozemkov. Takým spôsobom, ako sa mali právny predchodcovia žalobcu vzdať svojich práv, štát nemohol nadobudnúť vlastnícke právo. Nehnuteľnosti boli začlenené do socialistického sektora s cieľom užívať ich pre účely JRD. Tým sa menilo len obhospodarovanie, nie vlastníctvo pozemkov. Nebolo preto jednoznačne preukázané, žeby sa právny predchodcovia žalobcu vzdali svojich vlastníckych nárokov vo vzťahu k tomuto pozemku.

Prvoinštančný súd poukázal na ustanovenie § 132 ods. 1 Stredného občianskeho zákonníka a na spôsob zániku vlastníctva k veci. Právny úkon, prejav vôle právnych predchodcov žalobcu nebol preukázaný, ich vôľa reálne nebola rozpoznateľná, ani uplatniteľná a preto žalovaní neunesli dôkazné bremeno predložením listín o začlenení pozemkov do socialistického sektora o nedostatku aktívnej vecnej legitimácie žalobcu.

Preto návrh žalobcu súd považoval za dôvodný a žalobe vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a priznal úspešnej strane nárok na náhradu trov konania.

5. Po rozhodnutí prvoinštančného súdu bolo zistené, že žalovaná v 4) rade G. F., M. G., nar. XX.XX.XXXX dňa XX.XX.XXXX zomrela. Dedičské konanie po poručiťelke bolo prejednané dňa 10.05.2022 súdnym komisárom notárom Mgr. Tomášom Gerberym, pod sp. zn. 20D/14/2022 – 41 a do úvahy ako dedičia zo zákona prichádzali po poručiťelke manžel G. F. a deti G. F. a B. F.. Uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 17Co/42/2022 – 396 odvolací súd rozhodol o pokračovaní v konaní s dedičmi poručiťelky tak, že žalovaný v 3) rade ostáva stranou sporu a za žalovanú v 4) rade prichádza do úvahy právne nástupníctvo v osobe 4a) dcéry poručiťelky G. F. a 4b) syna poručiťelky Branislava Sýkoru. Dedičia prijímajú stav konania ku dňu zániku procesnej subjektivity svojho predchodcu, t.j. ku dňu úmrtiu právnej predchodkyne.

6. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalovaná v 2) rade a to v rozsahu výroku č. I a výroku č. III. a žalovaný v 3) rade odvolanie v rozsahu výroku č. II. a III.

7. Podľa odvolania podstatou sporu je vlastnícke právo k pozemkom, ktoré sú predmetom sporu. Žalovaní namietali, že súd prvej inštancie nerozlišoval pri rozhodovaní o uplatnenom nároku medzi tzv. pozemkami združenými k spoločnému družstevnému hospodáreniu a štátnymi pozemkami. Jednotné roľnícke družstvá hospodárili v dvojakom režime, a to so združenými pozemkami a vlastnými pozemkami. Združené pozemky boli pozemky vlastníkov, ktoré boli družstvám zverené do užívania a vlastnícke právo ostávalo zachované. Vlastné pozemky boli tie, ktoré patrili štátu a na ktorých družstvo hospodáril. Teda JRD hospodáril ako na združených pozemkoch, cudzích, tak aj na vlastných, štátnych, pozemkoch.

V prejednávanej veci je nesporné, že na pozemkoch, ktoré sú predmetom sporu hospodáril JRD, ale spornou ostáva otázka, či išlo o združené alebo štátne pozemky. Žalovaní poukázali na ustanovenia § 132 ods. 1 a § 119 písm. a) prvá veta Stredného občianskeho zákonníka. V rozhodnom čase v danom prípade vzdať sa vlastníctva mohlo na základe jednostranného adresovaného právneho úkonu oprávneného štátnemu orgánu. V prípade pridelových pozemkov bol týmto orgánom národné výbory. Pokiaľ sa teda prídelca vzdal prídelu, jeho vlastnícke právo zaniklo a prídel nadobudol späť štát.

Dôvody pre vzdanie sa prídelu boli rôzne.

Z vykonaného dokazovania však vyplýva, že právny predchodcovia žalobcu K. B. a L. B. sa svojho prídelu vzdali v roku 1955. Uvedené sa potvrdzuje aj v listine zo dňa 28.11.1962 Rada mestského národného výboru v Poprade a to dokonca na vlastnú žiadosť právnych predchodcov žalobcu. Pani L. B. bola dokonca zamestnankyňou družstva. Vzdanie nemohlo byť nedobrovoľné. Na základe tohto potvrdenia sa konštatoval stav, ktorý nastal v roku 1955. Úvaha súdu je nelogická. Ak chceli B. vstúpiť do družstva, nemali by žiadny dôvod vzdávať sa svojho majetku, pretože vlastníctvo k združeným nehnuteľnostiam na spoločné družstevné hospodárenie zostávalo zachované. B. sa však preukázateľne vzdali a tento majetok bol následne už ako štátny majetok určený k obhospodarovaniu družstvu. Ku dňu svojej smrti teda nemohli byť vlastníkami nehnuteľností a tieto nemohol zdediť žalobca. Žalobca teda nemá aktívnu vecnú legitimáciu.

Pokiaľ sa týka tvrdenia žalovaných, že tieto nehnuteľnosti vydržali, v odvolaní žalovaní poukázali na to, že prídel ani jeho vzdanie nebolo zaevidované v evidencii nehnuteľností. V pozemkovej knihe ostalo zapísané vlastníctvo pôvodných konfiškovaných vlastníkov. Aj v rámci ROEP sa zapísalo vlastníctvo rodičov žalobcu na základe prídelu a výkazu výmeru z roku 1948 a až tak sa následne stalo predmetom dedičského konania. V čase, keď žalovaní začali užívať pozemok, objektívne nemohli mať žiadnu vedomosť ani o prídele, ani o vzdaní sa prídelu a dôvodne sa domnievali, že ide o štátny pozemok v užívaní družstva. Navyše, celá pôvodná parcela č. 646/1, teda konfiškát, po jeho vzdaní sa bol vyňatý z poľnohospodárskeho pôvodného fondu na základe rozhodnutia Východoslovenského krajského výboru zo dňa 24.06.1980 a táto parcela bola rozdelená na viaceré časti na účely výstavby rodinných domov. Žalovaní preto, aj v prípade, pokiaľ za súhlasu Okresnej poľnohospodárskej správy v Poprade zo dňa 21.08.1984 a za predchádzajúceho súhlasu JRD Družba zo dňa 08.08.1984 o tom, že parcely sú ťažko obrábateľné, pretože sú vklínené medzi už existujúce záhrady, sa domnievali, že im aj k týmto parcelám vzniklo právo osobného užívania. Žalovaní túto nehnuteľnosť užívali 35 rokov pred podaním žaloby s tým, že osobné užívanie bolo zmenené na vlastnícke právo. Pokiaľ by aj ich vlastnícke právo nevzniklo rozhodnutím štátnemu orgánu, vzniklo by najneskôr dňa 01.04.2001 vydržaním. Preto žalovaní v 2) a 3) rade žiadali, aby odvolací súd rozhodnutie prvoinštančného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, prípadne aby rozhodol o tom, že žalobu zameiata.

8. K odvolaniu zaujal písomné stanovisko žalobca. Žalobca uviedol, že rozhodnutie prvoinštančného súdu je správne, preto žiadal, aby ho odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Uplatnil si trovy odvolacieho konania. Na strane žalovaných nie sú dané odvolacie dôvody. Žalovaní neunesli dôkazné bremeno a nepreukázali plnenie zákonných predpokladov pre nadobudnutie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam vydržaním. Žalovaní nemohli byť na základe všetkých okolností v dobrej viere, že sú vlastníkom pozemku a všeobecná zásada bezformálnosti právnych úkonov občianskoprávných vzťahov je prelomená ustanovením § 133 ods. 2 OZ spolu s § 49 ods. 1 OZ kde sa vyžaduje písomná forma zmluvy, či už ide o prevod nehnuteľností odplatný alebo bezodplatný. Žalovaní nemohli byť vzhľadom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že sú vlastníkami veci. Pri obvyklej miere opatrnosti sa mali oboznámiť so zákonnými úpravami vlastníckych vzťahov a vzťahy usporiadať právnymi prostriedkami, čo nevyužili. Tým, že Okresná poľnohospodárska správa v Poprade dňa 21.08.1984 dala vyjadrenie, resp. doporučila užívanie nevznikol a ani nebol vydaný štatut záhradkovej osady a tým ide o neoprávnené pridelenie pozemku. Žalovaní nikdy nemali úmysel v roku 1964 nadobudnúť sporné nehnuteľnosti do vlastníctva a tieto nehnuteľnosti nemali ani v budúcnosti, navyše keď v roku 2013 boli ochotní za nich uhradiť kúpnu cenu žalobcovi. Žalovaní nikdy nezaplatili kúpnu cenu za sporné nehnuteľnosti, nemohli sa domnievať, že sú vlastníkami a jediný úkon, ktorým chceli nadobudnúť vlastníctvo k spornému pozemku bola ponuka na odkúpenie pozemku v roku 2013, ktorou učinili návrh žalobcovi. Nepredložili žiaden dôkaz o úhrade kúpnej ceny. Ak sa niekto chcel stať vlastníkom pozemku musel v prvom rade zaplatiť kúpnu cenu, to sa však doposiaľ nestalo. Procesne žalovaný v 1) rade odvolanie nepodal. Odvolanie podali žalovaní v 2) a 3) rade a preto voči žalovanému v 1) rade považuje žalobca za právoplatné. Pokiaľ sa týka žalovaného v 3) rade a v 4) rade, voči nemu bolo rozhodnutie prvoinštančného súdu právoplatné a už v minulosti nepodal odvolanie. Rozhodnutie

prvoinštančného súdu voči žalovanému v 3) a 4) rade je res iudicata. Žalobca si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania.

9. Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ustanovenia § 34 CSP preskúmal napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu podľa zásad uvedených v § 379 a násl. CSP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrário a zistil, že rozhodnutie prvoinštančného súdu vo vzťahu k žalovaným v 3) a 4) rade nie je správne. Vo zvyšku rozhodnutie prvoinštančného súdu je vo výroku správne.

10. Tak ako to už odvolací súd uviedol vyššie, rozhodnutie prvoinštančného súdu o uplatnenom nároku žalobcov voči žalovaným v 3) a 4) rade (t.j. aj vo vzťahu k právnym nástupcom v 4) rade, ktorí prijímajú stav konania ku dňu smrti poručiťky) nie je správny, pretože sa voči pôvodnému rozhodnutiu prvoinštančného súdu neodvolali. V rámci konania po čiastočnom zrušení veci odvolacím súdom voči žalovaným v 1) a 2) rade (17Co/104/2019 – 283) prvoinštančný súd bez bližšieho uvedenia začal ďalej konať, resp. pokračoval v konaní so žalovanými v 3) a 4) rade s tým, že žalovaný v 3) rade dokonca predložil prvoinštančnému súdu aj prnemocenstvo na zastupovanie.

Podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak neboli splnené procesné podmienky.

Nedostatok procesnej podmienky môže namietat' v odvolaní strana sporu, pretože je to aj samostatný odvolací dôvod. V prejednávanej veci žalovaní však uvedenú okolnosť nenamietali.

Podľa § 161 ods. 1 CSP súd je povinný prihliadať kedykoľvek počas konania na to, či sú splnené procesné podmienky. Táto povinnosť je uložená aj odvolaciemu súdu a to aj vtedy, ak nedostatok procesných podmienok nebol vyslovene uvedený ako odvolací dôvod. Ide o jediný prípad, kedy odvolací súd odvolacími dôvodmi nie je viazaný (§ 380 ods. 1, 2 CSP).

Odvolací súd z obsahu spisového materiálu zistil, že v prejednávanej veci bolo o nároku žalobcu voči žalovaným v 3) a 4) rade už právoplatne rozhodnuté. Je celkom zjavné z obsahu spisu, že na ďalšie opätovné rozhodovanie o tom istom nároku žalobcu voči žalovaným v 3) a 4) rade po tom, čo rozsudok voči žalovaným v 3) a 4) rade sa stal právoplatným, neboli splnené procesné podmienky a bránila tomu prekážka právoplatne rozsúdenej veci. Prekážka res iudicata je prekážkou v nedostatku podmienky konania, tzv. negatívne procesné podmienky. Prekážka rozhodutej veci je neodstrániteľným nedostatkom procesnej podmienky konania a vždy vedie k zastaveniu konania.

Podľa § 230 CSP ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

Tým, že prvoinštančný súd o uplatnenom nároku žalobcu voči žalovaným v 3) a 4) rade už právoplatne rozhodol, v tomto rozsahu je rozhodnutie prvoinštančného súdu právoplatné a nezmeniteľné, nie je možné opätovne o tomto nároku rozhodovať. Súd ex offio musí na túto podmienku konania, resp. prekážku konania prihliadať.

Keďže prvoinštančný súd o nárokoch žalobcu voči žalovaným 3), 4) rozhodol opätovne a opätovne rozhodol aj o zastavení konania, keď zastavenie konania bolo právoplatne ukončené taktiež v pôvodnom konaní prvoinštančného súdu vo vzťahu k žalovaným v 1) a 2) rade, ale aj vo vzťahu k žalovaným v 3) a 4) rade, v tomto rozsahu odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu zrušil. Nebol dôvod na vydanie takéhoto rozhodnutia, ktoré už bolo právoplatné a vykonateľné. Prvoinštančný súd v tomto rozsahu porušil zásadu ne bis in idem.

11. Predmetom ďalšieho konania bol len nárok žalobcu voči žalovaným v 1) a 2) rade.

Len pre účely prehľadnosti skutkových a právnych, okolností dôležitých pre posúdenie uplatneného nároku žalobcu a na to, aby odvolací súd dal adekvátnu odpoveď aj odvolacím námietkam žalovaných v 1) a 2) rade, je potrebné uviesť, že právny predchodcovia žalobcu K. B. a L. B. získali na základe Výmeru o vlastníctve pôdy nehnuteľnosť zapísanú v k.ú. F. F. celkove o výmere 6 248 m² s tým, že išlo o pôvodnú parcelu XXX a časť parcely XXX. Tieto nehnuteľnosti získali do vlastníctva každý v pomere 1. Vydávať prídelpcom výmery o vlastníctve pôdy bolo oprávnené Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy SR. Robilo sa tak na základe nariadenia č. 104/1946 Zb. Podľa tohto nariadenia výmer je verejnou listinou, ktorá preukazuje vlastnícke právo prídelpcu k prídelpenej poľnohospodárskej nehnuteľnosti, na základe ktorej príslušný knihový súd urobí záznam vlastníckeho práva v prospech prídelpcu bez akejkoľvek ďalšej podmienky.

Výmer o vlastníctve pôdy právnych predchodcov žalobcu spĺňa všetky náležitosti originálneho spôsobu nadobudnutia vlastníckeho práva k presne označeným nehnuteľnostiam v prospech K. B. a manželky L. B. každému v polovici. Výmer má všetky náležitosti, je vydaný oprávneným orgánom a nikto tento

výmer v priebehu času od vydania, až po súčasnú dobu, jeho platnosť nespochybnil. Ide teda o riadne vydanú verejnú listinu.

Tým, že išlo o originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva, výmer o vlastníctve pôdy nebolo podmienkou zaevidovať v evidencii nehnuteľnosti, teda intabulovať. Nedostatok zápisu nemá vplyv na vlastníctvo prídelcu. Nie je rozhodujúce, či vlastníctvo K. B. a L. B. bolo zaevidované v pozemkovej knihe alebo v evidencii nehnuteľností.

V priebehu konania žalovaní tvrdili, že právny predchodcovia žalobcu sa svojho vlastníckeho práva k pridelenému majetku vzdali, a teda že žalobca nie je aktívne vecne legitimovaný, že žalobcovi nesvedčí nárok, keďže tieto nehnuteľnosti jeho právny predchodcovia pred smrťou nevlastnili, a preto ani ich nemohol žalobca zdediť. Tvrdili, že nehnuteľností sa vzdali tým, že v roku 1955 obaja sa pôdy vzdali v prospech socialistického sektoru, pričom táto pôda bola začlenená do honov JRD v Poprade – Spišská Sobotka.

V roku 1955 malo dôjsť k tzv. vzdaniu sa pridelenej pôdy v prospech socialistického sektora. Spôsob zániku vlastníckeho práva upravoval zákon č. 141/1950 Zb. Stredný občiansky zákonník.

Podľa § 132 ods. 1 zákona č. 141/1950 Zb. vlastníctvo sa stráca najmä tým, že ho nadobudne niekto iný alebo že sa ho vlastník vzdal.

Podľa § 119 písm. a) prvej vety zákona č. 141/1950 Zb. vec, ktoré nepatria inému, sú vo vlastníctve štátu, ak nemajú cenu len nepatrnú.

Prvoinštančný súd správne vo svojom rozhodnutí poukázal na citované ustanovenia a správne uzavrel, že žalovaní nepreukázali, akým právnym úkonom došlo k vzdaniu sa vlastníckeho práva právnym predchodcom žalobcu a teda k nadobudnutiu vlastníckeho práva v prospech štátu, čo nakoniec akcentuje aj žalovaný v 2) rade v odvolaní.

Žalovaní v 1) a 2) rade v priebehu konania nepreukázali nielen okolnosť, že malo dôjsť k vzdaniu sa vlastníckeho práva právnymi predchodcami žalobcu, ale majú dôkazné bremeno aj o samotnom prejave vôle, kde by bolo „vzdanie sa“ jednoznačne zo strany právnymi predchodcami žalobcu preukázané. Je potrebné totiž posúdiť tento právny úkon právnymi predchodcami žalobcu ako obranu žalovaných v 1) a 2) rade. Podľa § 132 ods. 1 Stredného občianskeho zákonníka totiž vlastníctvo sa strácalo tým, že sa ho vlastník vzdal na základe jednostranného právneho úkonu, ktorým došlo následne k prechodu vlastníctva na štát. Zákon v tom čase pre platnosť vzdanie sa vlastníckeho práva vyžadoval písomnú formu, z právneho úkonu muselo byť jednoznačne a nezameniteľne zjavné, že vôľa vlastníka bola vzdať sa vlastníctva určitej veci, teda v danom prípade sporných pozemkov pridelených na základe výmeru o vlastníctve pôdy. Okrem potvrdenia rady mestského národného výboru, z ktorého potvrdenia nie je jednoznačne zisťiteľné, či išlo o vzdanie sa vlastníckeho práva podľa § 132 ods. 1 Stredného občianskeho zákonníka alebo išlo o poskytnutie pôdy na kolektívne obhospodarovanie, resp. na obhospodarovanie socialistickom sektore niet o tom žiaden dôkaz. Preto nie je možné len samotné potvrdenie Rady mestského národného výboru v Poprade zo dňa 28.11.1962 považovať za vzdanie sa vlastníckeho práva právnymi predchodcami žalobcu.

Žalovaní neunesli dôkazné bremeno svedčiace o existencii takéhoto úkonu podľa § 132 ods. 1 Stredného občianskeho zákonníka. Z Potvrdenia, ktoré bolo prvoinštančnému súdu predložené z Jednotného roľníckeho družstva Poprad – Spišská Sobotka zo dňa 26.11.1962 vyplýva, že poľnohospodárska pôda vo výmere 0,625 ha bola v roku 1955 začlenená do JRD na spoločné obrábanie, teda išlo o kolektívne hospodárenie so zachovaním vlastníctva podľa výmeru o vlastníctve pôdy.

Z uvedeného vyplýva, že k prechodu vlastníctva z K. B. a L. B. na štát nedošlo.

12. Žalovaní nespochybnili vlastnícke právo žalobcu a ani vlastnícke právo jeho právnymi predchodcami. Žalobca podľa preukázaných listín v prejednávanej veci je aktívne vecne legitimovaný. Dôkazné bremeno žalovaní na preukázanie nedostatku aktívne vecnej legitimácie žalobcu neunesli.

13. Pokiaľ sa týka vydržania, na to aby bolo možné platne vydržať nehnuteľnosť, je potrebné, aby žalovaní preukázali splnenie určitých podmienok.

14. Pokiaľ žalovaní namietali, že nadobudli vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti vydržaním z dôvodu, že parcely sú ťažko obrábatelné a sú vklínené medzi záhrady a preto tieto nehnuteľnosti im boli poskytnuté na užívanie na záhradu, je potrebné uviesť, že potvrdenia Okresnej poľnohospodárskej správy v Poprade zo dňa 21.08.1984 vyplýva, že bolo zistené, že sporná parcela predstavuje preluku poľnohospodárskej pôdy z dôvodu existujúcej výstavby z oboch strán, nie je možné túto parcelu využívať poľnohospodárskymi strojmi, pretože je neprístupná. Preto túto nehnuteľnosť je možné

využívať na záhradkárске účely po hranicu obhospodarovanej pôdy, ktorej užívateľom je JRD Poprad. Žalovaní v 1) a 2) rade už vtedy mali skúsenosť z toho, že ostatná poľnohospodárska pôda, ktorá bola vyňatá z poľnohospodárskeho pôdneho fondu a bola určená na výstavbu rodinných domčekov, im bola zverená na užívanie na základe dohody o osobnom užívaní pozemku, kde tento pozemok mohli žalovaní v 1) a 2) rade zastávať stavbou, ku ktorej dostali stavebné, neskôr aj kolaudačné rozhodnutie. Nie je možné ich subjektívny pocit, že na základe vyjadrenia Okresnej poľnohospodárskej správy v Poprade z 1984 o nemožnosti užívať preluku v poľnohospodárskej pôde JRD Spišská Sobota považovať za titul vstupu žalovaných v 1) a 2) rade do dobromyseľnej držby. Ani dlhodobé užívanie tohto pozemku (35 rokov pred podaním žaloby podľa uvedenia v odvolaní) nepreukazuje skutočnosť, ktorá by mohla u žalovaných vyvolať presvedčenie že sa stali oprávnenými držiteľmi (prípadne že im vzniklo právo osobného užívania) pozemku. Takýto subjektívny dojem nepostačuje na nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Vzhľadom na skúsenosti s osobným užívaním pozemku pre účely výstavby rodinného domčka mohli žalovaní v 1) a 2) rade pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti prejednávanej veci požadovať, mať pochybnosti že užívajú nehnuteľnosť, ktorá im vlastnícky nepatrí, už aj s poukazom na to, že túto nehnuteľnosť vlastnícky na verejnej listine nebola zapísaná v ich prospech.

15. Keďže nebolo preukázané, žeby za poskytnutie využívania záhradky žalovaní poskytli komukoľvek akúkoľvek odmenu či náhradu, nie je možné sa domnievať, že by žalovaní v 1. a 2. rade držanú vec nadobudli pociťvým spôsobom.

Žalovaní v 1) a 2) rade žiadnu z týchto okolností nepreukázali, nebolo jednoznačne zistené, že by boli vlastníckmi nehnuteľnosti a chránilo ich vlastnícke právo.

16. Vzhľadom na uvedené okolnosti odvolací súd považoval odvolanie žalovaných v 1) a 2) rade za nedôvodné a preto rozsudok prvoinštančného súdu podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

17. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP a § 256 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP.

Žalovaní v 1) a 2) rade v odvolacom konaní boli neúspešnou stranou sporu, preto im nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Úspešnou stranou sporu v odvolacom konaní bol žalobca, preto v súlade s princípom úspechu v spore žalobcovi odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O trovách prvoinštančného konania ako aj o trovách odvolacieho konania podľa § 262 ods. 2 CSP rozhodne prvoinštančný súd samostatným uznesením.

O trovách konania vo vzťahu k žalovaným v 3) a 4a), 4b) rade rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 256 ods. 1 CSP. Zastavenie konania žalobca a ani žalovaní v 3) a 4) rade nezavinili. Preto odvolací súd v súlade s čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonómiu rozhodol tak, že nárok na náhradu trov odvolacieho konania žalobcovi nepriznal.

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).